

Hvorfor dette projekt?

Af Bjarne Rosendal Jensen, Formand for Hjortespring Naturplejeforening

"Der var en gang", sådan starter alle eventyr. Og sådan starter eventyret om dengang, hvor der var sammenhæng i mellem det kulturlandskab vi oplevede og vore rødder i den kultur vi læser og synger om. Og eventyrets kulturlandskab havde et højt indhold af natur. Det var biologisk mangfoldigt.

"Der var engang" hvor der var enge og overdrev med små paddevandhuller, som kvæget drak af. Kulturlandskabet var varieret og bestod af små hyggelige parceller, adskilt af stengærder og levende hegn.

Der var engang hvor: "Stork, langeben" ikke kun var noget som Højskolesangbogen beskrev. Næ- den sad faktisk "på bondens tag". Og "høet stod i hæs", som vi også sang. Og "Jeg gik mig ud en sommerdag, at høre" i vang og vænge, som Grundtvig beskrev. Og den gang "summede det af sol over engen".

Men i dag er de blomstrende enge og overdrev blevet sjældne, kun 2 % har vi tilbage. De er siden blevet pløjet væk og erstattet med kedelige ens kulturgræsser, eller endeløse ens dyrkede marker, der fungerer som økologiske ørkener. Den blomstrende eng er ikke længere noget, som skolebørn ved, hvad er.

Storken som B. S. Ingemanns tekster beskriver, bliver nu kunstigt opfostret og kan ikke længere finde ud af flyve syd på.

H. C. Andersens og Thomas Laubs hede er for længst opdyrket, men dyrkningen kunne ikke betale sig, derfor er heden nu tilplantet med udenlandske graner.

Men det er ikke sundt for mennesket at miste kontakten med sine kulturelle rødder. Og mennesket kan ikke overleve uden den biologiske mangfoldighed vi selv er en unægtelig del af.

Hjortespring Naturplejeforening ser græsningsselskaber som et middel til at genskabe denne kulturelle og biologiske sammenhæng.

Naturplejeforeningernes rummelige force

En naturplejeforening er et rent "columbusæg" af sameksisterende interesser, muligheder og formål, for både samfund, myndigheder og mange grupper af borgere. Og Columbusægget rummer en styrke som landmanden må være foruden. Denne styrke ligger i delt tilsyn. Når landmanden nødvendigvis må tilse dyrene hver dag, falder hans timeløn til under det rentable. Og han må ofte ødelægge naturen med pløjning og gødskning for at overleve. Men dette gør sig ikke gældende for en naturplejeforening som er en non-profitforening.

Og når borgerne kun behøver at tilse dyrene en gang om måneden, glæder de sig over arbejdet, både i nuet, og på sigt, imens man følger udviklingen. Man glæder

sig over at opleve at man kan gøre en forskel, der tydeligt kan opleves, idet naturen giver rigeligt igen når man samarbejder med den.

Dette er et udpluk af de fordele, som medlemmerne i Naturplejeforeningen, samt de besøgende på søndagsudflugten, nyder godt af:

- Alle nyder at opleve det smukke syn af græssende dyr i landskabet. Det understreger Højskolesangbogens budskaber, der giver os minder om vore rødder og styrker vores kulturelle identitet.
- Børnefamilier tiltrækkes af kontakten med lam og kvier og oplevelsen med at gøre dem tamme.
- Fuglekiggere tiltrækkes af at observere engfuglene og af at opleve at der kommer flere af dem i kraft af naturplejen.
- Botanikere tiltrækkes af at observere planterne og af at opleve at der kommer nye arter til. Det er især glædeligt når arter, der efterhånden er blevet sjældne, indvandrer og spreder sig.
- Herpetologer glæder sig over at naturplejen gavner paddernes ynglesucces og at nye arter flytter ind. Snoge og firben gavnes også.
- Entomologen glæder sig over køllesværmere og andre sommerfugle og insekter, der besøger blomsterne.
- Gourmeter tiltrækkes af den høje kødkvalitet og af det samme fænomen som vi kender fra vine og fra franske oste, nemlig at kødet smager unikt af den lokale biologiske mangfoldighed af vilde blomster.
- Den politiske forbruger sætter pris på at støtte en bestemt kvægleverandør, som arbejder på at gavne fugle, blomster eller anden natur andetsteds.
- Den bevidste forbruger, sætter pris på at samarbejde med naturen om at skabe en god fødevarer med identitet og fortællerværdi. Fødevareren skaber et smukt landskab og fødevareren smager af det landskab den skaber. Stegen og bøffen fortæller en historie om dyrets egen personlighed, og om de vibeunger, engblomster og harekillinger, som fødevareren har skabt livsbetingelser for.
- Og alle sætter pris på, at dyrene er født i det fri og har haft et godt liv under åben himmel inden de slagtes.
- Osv.

Gavnige virkninger for samfund og myndigheder:

- Jordløse byboere får en mulighed for at tage et ansvar for naturens ve og vel, til hele fællesskabets fordel.
- Jordejeren (Kommunen, Staten, Skov- og Naturstyrelsen, privat jordejer eller et vandværk), gavnes ved at få plejet sin jord gratis og sparer ca. 1000 kr. per hektar, sat i forhold til udgiften ved slåningspleje.
- Landmanden/dyreleverandøren gavnes ved at kunne gøre en god forretning.
- Amtet gavnes ved at deres ansvarsområde varetages af borgere, billigst og bedst.
- Vådområder plejes på eneste vis, da de kun kan plejes med kvæg, for at de ikke skal gro til. Herved sikres åbent vand til glæde for mennesker, planter og dyr. Plejen skal foretages i vækstsæsonen for overhovedet at have effekt og om sommeren er høslæt eller slåning ikke muligt ude i vandet.

- Den biologiske mangfoldighed styrkes i alle naturtyper, der naturplejes. Derved hjælpes stat, amt og kommune til at indfri Danmarks løfter på Biodiversitetskonventionen.
- Naturplejeforeninger genskaber de levende kulturlandskaber og dermed overensstemmelsen imellem et landskab, der kan opleves i al sin nutidige tydelighed og vor skrevne, samt sungne kultur, der er en del af vor barndoms erindringer. Således genoplives Carl Nielsen, Holger Drachmann, H.C. Andersen, B.S. Ingemann, Thomas Laub og C.E.F. Weyse, og mange flere kulturpersonligheder, imens fødevarer af lokal oprindelse skabes til glæde for naturen og lokalsamfundet. Idéen kan således på én gang: Redde vores biologiske mangfoldighed, kaste lys over lokalhistorie, styrke vores kulturelle identitet, give rodløse unge et ansvar og med tiden genoplive de affolkede landsbysamfund.

Foreningens børn fortæller om deres oplevelser i børnehaven og i skolen og tildeles derved en social position. Og foreningens voksne beretter også om deres oplevelser for arbejdskollegerne af ren og skær begejstring.

Bestyrelsen formidler ovenstående både til medlemmerne og til offentligheden, men vi ønsker mere viden om andre aspekter.

Naturen ændrer sig konstant. At betragte naturen er som at betragte et øjeblik af en lang historie. Ingen kender historiens fremtid og kun lidt vides om historien fortid. Men forskere sporer sig mere og mere ind på årsag og virkning.

Mange turgæster tiltrækkes omkring vore folde og stiller spørgsmål, når de ser at landskabet ændrer sig markant imod større skønhed som følge af plejen, og ser at forskellige blomster dominerer efterhånden som årene går, samt i løbet af sæsonen. Antallet af dyr, typen af dyr, tidspunkt for græsnings-pauser, samt pausernes længder, influerer meget på disse ændringer og her er vi jo til dels herre over naturen.

Disse spændende ændringer, samt vores bevidste indflydelse på ændringerne, formidler foreningen efter bedste evne, men ønsker at opnå en større specialviden om dette. Især plantearterne har vores interesse, idet vi er bevidste om at alle fødekæder udspringer fra planterne og at mange dyrearter i næste led af fødekæden er direkte knyttet til bestemte plantearter. Derfor ønsker vi at opnå større indblik i de historier, som plantearterne fortæller. Hvad fortæller planterne om landskabets naturgeografi og succession? Hvad fortæller successionens øjebliksbillede om fortiden og fremtiden? Og hvordan samarbejder vi optimalt med naturen?

I foreningen ønsker vi at dygtiggøre os i: Optimal naturpleje, at kunne dele denne spændende viden med offentligheden, at kunne inspirere andre til at danne foreninger, samt i at kunne hjælpe andre foreninger med at sætte sig naturmål, opnå resultater og blive gode til formidle dem.